Sosyal Beceri Geli?tirme Sistemi-Derecelendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Beceri Geli?tirme Sistemi-Derecelendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30561

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal Beceri Geli?tirme Sistemi-Derecelendirme Ölçe?i (SBDÖ), okul öncesi dönem çocuklar?n?n sosyal yeterliliklerini ve ilgili davran??sal özelliklerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Ölçe?in Okul Öncesi Versiyonu Aile Formu, Ç. Tutkun ve Ç. Dinçer taraf?ndan 2020 y?l?nda geçerlik ve güvenirlik çal??malar? ile Türk kültürüne uyarlanm?? ve standartla?t?r?lm??t?r. Bu araç, ebeveyn gözlemleri arac?l???yla çocuklar?n sosyal beceri düzeylerini belirleyerek, erken müdahale ve geli?imsel destek programlar?n?n temelini olu?turmay? amaçlamaktad?r. Ölçek, özellikle sosyal etkile?im ve duygusal düzenleme alanlar?ndaki yeterlilikleri ölçmeye odaklanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Beceri Geli?tirme Sistemi, Sosyal Beceri, Derecelendirme Ölçe?i, Okul Öncesi, Aile Formu, Geçerlik, Güvenirlik, De?erlendirme.

Yazarlar

Ç. Tutkun, Ç. Dinçer.

Amaç

Sosyal Beceri Geli?tirme Sistemi-Derecelendirme Ölçe?i'nin (SBDÖ) temel amac?, okul öncesi dönemdeki çocuklar?n sosyal yeterliliklerini ve ilgili uyum ve problem davran??lar?n? sistematik ve yap?land?r?lm?? bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle çocuklar?n sosyal etkile?imlerdeki güçlü yönlerini ve geli?tirilmesi gereken alanlar? ebeveyn perspektifinden tespit etmeye yarar.

Ölçek, profesyonellere (e?itimciler, psikologlar ve ara?t?rmac?lar) çocuklar?n sosyal beceri geli?imini izleme ve müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirme imkan? sunar. SBDÖ, standardize edilmi? veriler sa?layarak, bireyselle?tirilmi? e?itim planlar?n?n olu?turulmas?na ve sosyal duygusal ö?renme hedeflerinin belirlenmesine önemli katk?lar sa?lamaktad?r.

Yap?

SBDÖ, sosyal beceri ve sosyal yeterlilik gibi çok boyutlu bir psikolojik yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu yap?, genellikle iki ana bile?en etraf?nda ?ekillenir: Olumlu Sosyal Davran??lar (??birli?i, At?lganl?k, Öz-Kontrol) ve Uyumsuz/Problem Davran??lar (Sald?rganl?k, ?çe Kapan?kl?k).

Tutkun ve Dinçer (2020) taraf?ndan gerçekle?tirilen çal??ma, ölçe?in okul öncesi çocuklar?n sosyal geli?imini do?ru bir ?ekilde temsil eden faktörlere sahip oldu?unu göstermektedir. Ölçek

ARABPSYCHOLOGY.COM

maddeleri, çocuklar?n akranlar?yla, yeti?kinlerle ve çevresel ko?ullarla etkile?imde gösterdikleri gözlemlenebilir davran??lara odaklanarak, sosyal yeterlili?in kapsaml? bir de?erlendirmesini sunmaktad?r.

Geçerlik

Sosyal Beceri Geli?tirme Sistemi-Derecelendirme Ölçe?i Okul Öncesi Versiyonu Aile Formu'nun geçerlik çal??malar?, yap? geçerli?i ve içerik geçerli?i üzerine yo?unla?m??t?r. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü belirlemek için faktör analizi yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in alt boyutlar?n?n kuramsal çerçeveye uygunlu?unu do?rulam??t?r.

?çerik geçerli?i ise, alan?nda uzman ki?ilerin görü?leri al?narak sa?lanm??, maddelerin ilgili sosyal beceri alanlar?n? yeterince temsil edip etmedi?i incelenmi?tir. Her ne kadar kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmese de, yay?mlanan makale ölçe?in okul öncesi popülasyonunda kullan?lmak üzere yeterli düzeyde geçerli oldu?unu ortaya koymaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, SBDÖ puanlar?n?n tutarl?l???n? ve istikrar?n? göstermek amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. Bu tür ölçeklerde yayg?n olarak kullan?lan iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach's Alpha) incelenmi?tir. Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin homojen oldu?unu ve ayn? yap? içerisinde tutarl? bir ?ekilde çal??t???n? do?rulamaktad?r.

Ebeveyn formunun güvenilirli?i, ayr?ca gözlemciler aras? güvenirlik veya test-tekrar test güvenirli?i yöntemleriyle de desteklenmi? olabilir. Bu çal??malar, farkl? zamanlarda veya farkl? ebeveynler taraf?ndan yap?lan de?erlendirmelerde benzer sonuçlar elde edilme olas?l???n?n yüksek oldu?unu, dolay?s?yla ölçüm hatas?n?n dü?ük oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Sosyal Beceri Geli?tirme Sistemi-Derecelendirme Ölçe?i'nin psikometrik özelliklerinin belirlenmesinde Faktör Analizi (Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c?) temel bir rol oynam??t?r. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ampirik olarak kan?tlam?? ve sosyal becerilerin alt ölçekler halinde organize edildi?ini göstermi?tir.

Elde edilen faktör yap?s?, ölçe?in sadece genel bir sosyal beceri puan? de?il, ayn? zamanda i?birli?i, duygusal kontrol veya at?lganl?k gibi spesifik sosyal yeterlilik alanlar?nda da ayr?nt?l? bilgi sa?lad???n? teyit etmektedir. Faktör Analizi sonuçlar?, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü ve teorik çerçeveye uygunlu?unu güçlendirmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme amaçl? derecelendirme ölçe?i.

Format: Aile Formu (Ebeveyn/Vasi taraf?ndan doldurulur).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi E?itim ça??ndaki çocuklar?n ebeveynleri.

Ya? Grubu: Okul öncesi dönem (Genellikle 3-6 ya?).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki okul öncesi kurumlara devam eden çocuklar?n ebeveynlerinden olu?an örneklem grubu üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ebeveynlerin çocuklar?n?n belirli sosyal davran??lar? ne s?kl?kta sergiledi?ini veya bu davran??larda ne kadar yeterli oldu?unu belirli bir derecelendirme sistemi kullanarak rapor etmelerine dayanan gözlemsel metodoloji.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Yeterlilik, Davran?? De?erlendirme, Okul Öncesi Çocuk, Ebeveyn Raporlama, Güvenirlik Analizi, Sosyal Geli?im.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Kaynakta do?rudan belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu Yazar Cansu Tutkun için: ctutkun@bayburt.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Cansu Tutkun, Bayburt Üniversitesi E?itim Fakültesi, Bayburt, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Cansu Tutkun ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Akademik ara?t?rmalar için genellikle kaynak gösterimi yeterli olmaktad?r.

Test Y?l?: Ölçe?in geçerlik ve güvenirlik çal??mas? **2020** y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: sosyal-beceri-gelistirme-sistemi-derecelendirme-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Tutkun, Ç., ve Dinçer, Ç. (2020). Sosyal Beceri Geli?tirme Sistemi-Derecelendirme Ölçe?i Okul Öncesi Versiyonu Aile Formu: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *53*(1), 185-208. doi: 10.30964/auebfd.483511

Sosyal Beceri Geli?tirme Sistemi-Derecelendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme talimatlar? için, Tutkun ve Dinçer (2020) taraf?ndan yay?mlanan bilimsel makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM